

Friese Energietafel/Friese netbeheerders
via email: FET@leeuwarden.nl

Leeuwarden, 27 juni 2023
Verzonden,

Ons kenmerk : 02126060
Afd./Opgave : Klimaat en energie
Behandeld door : J. van der Wal / (058) 292 58 84 of jvanderwal@fryslan.frl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : PMIEK Fryslân 2023-2025

Onderwerp : PMIEK Fryslân 2023-2025

Geachte lezer,

Geachte leden van de Friese Energietafel en netbeheerders in Fryslân,

Bijgaand ontvangt u ter kennisgeving het eerste Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Fryslân 2023-2025 (PMIEK Fryslân 2023-2025). Het PMIEK is een nieuw sturingsinstrument in de planning en uitvoering van energie-infrastructuur, dat landelijk door rijk en provincies wordt toegepast.

Met het PMIEK Fryslân 2023-2025 geven wij inzicht in projecten die van regionaal belang zijn voor de energietransitie in Fryslân. De focus in dit PMIEK ligt bij de projecten van TenneT en Liander vanwege de urgente congestieproblematiek in Fryslân voor zowel levering als teruglevering van elektriciteit. Dit betreft de realisatie van (mogelijk) 10 nieuwe onderstations; de schakelpunten tussen de netwerken van TenneT en Liander. Mogelijk staat hier tussen haakjes omdat meerdere stations nog in de verkenningsfase zitten. Liander heeft nu ca. 15 onderstations in Fryslân in beheer. De nieuwe onderstations vragen elk ca. 2-3 ha. ruimte. In het volgend PMIEK Fryslân 2025-2027 zijn wij voornemens om alle projecten van regionaal belang in Fryslân op te nemen.

De projecten in het PMIEK zorgen niet voor het oplossen van netcongestie op korte termijn. Het realiseren van een nieuwe onderstation heeft een doorlooptijd van 8-10 jaar. Voor het (deels) oplossen van de problemen op het elektriciteitsnetwerk op korte termijn, wordt door Liander o.a. het programma NULelie uitgevoerd, een investeringsprogramma van € 536 miljoen in Fryslân. Dit programma heeft een looptijd tot 2026/2027.

Het opstellen van de PMIEK Fryslân 2023-2025 onderdeel van de uitvoeringsagenda van de Friese EnergieTafel (FET); het samenwerkingsverband tussen de Friese overheden, Liander en de Friese Energie Alliantie. TenneT, Stedin en Gasunie zijn nog niet bestuurlijk aangesloten. Hun bestuurlijke betrokkenheid wordt verkend.

Met de Friese Energietafel wordt gewerkt aan het integraal programmeren van het energiesysteem, waar het opstellen van de PMIEK, Energievisie en Afwegingskader onderdeel van uit maakt. De PMIEK wordt tweejaarlijks opgesteld. Met deze eerste PMIEK 2023-2025 wordt vastgelegd wat de prioritaire energie-infrastructuur projecten in Fryslân zijn. Het volgende PMIEK Fryslân 2025-2027 zal worden opgesteld op basis van de Energievisie.

De ontwikkeling van de Energievisie Fryslân is recent gestart. Het creëren van draagvlak is een belangrijk uitgangspunt in het proces waarbij ook de volksvertegenwoordigers in Fryslân worden betrokken. De Energievisie wordt een bouwsteen voor de herziening van de provinciale omgevingsvisie. De projecten in de PMIEK geven uitvoering aan de Energievisie.

Het PMIEK Fryslân 2025-2027 zal breder van opzet worden. Alle projecten met een regionaal belang zullen daarin worden opgenomen. Voorbeelden hiervan zijn projecten op het gebied van groen gas, aquathermie, waterstof, geothermie, opslag en conversie.

Op basis van het Afwegingskader dat in 2024 samen met de Friese Energievisie wordt opgesteld, worden de projecten in de PMIEK Fryslân 2023-2025 en de PMIEK Fryslân 2025-2027 nader geprioriteerd; niet alle projecten kunnen namelijk tegelijkertijd worden uitgevoerd. Op deze wijze wordt stapsgewijs toegewerkt naar het Energiesysteem 2050. De Energievisie en Afwegingskader worden in dit proces herzien wanneer nodig.

Het opstellen van de eerste PMIEK was een ontdekkingstocht. Met u evalueren wij graag dit proces om daar leerpunten uit te halen voor het opstellen van het volgende PMIEK in 2025.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

A. Scheper, secretaris

Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Fryslân 2023-2025 (PMIEK 2023-2025 Fryslân)

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Programma Energie Hoofdstructuur
 - 2.1 Waterstofbackbone
 - 2.2 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens
3. Nationaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (NMIEK)
4. PMIEK projecten van TenneT en Liander in Fryslân
5. Activiteiten van Gasunie en Stedin in Fryslân
6. Vooruitblik naar PMIEK 2025-2027
7. Vervolg

1. Inleiding

Het PMIEK is een nieuw sturingsinstrument in de planning en uitvoering van energie-infrastructuur. Het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) geeft met het benoemen van prioritaire projecten sturing aan het energiesysteem van de toekomst. Het is onderdeel van de werkwijze die met o.a. rijk, provincies, gemeenten en netbeheerders is afgesproken over de transitie naar het Energiesysteem 2050 [Energiesysteem 2050 \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/nl/energiesysteem-2050) Aan de hand van drie instrumenten wordt de inrichting van het Energiesysteem 2050 vorm gegeven:

- Energievisie Fryslân
- Afwegingskader
- PMIEK Fryslân

De Energievisie Fryslân is een gezamenlijk beeld over de richting van de energietransitie. Dit gaat over de balans tussen vraag, aanbod, opslag en conversie van energie en de transportcapaciteit die hiervoor nodig is. Hierbij worden fossiele brandstoffen stapsgewijs vervangen door duurzame energie.

Het PMIEK Fryslân is de vertaling van visie naar uitvoering. Het beschrijft de processen en projecten die uitgevoerd (gaan) worden om de visie te realiseren.

Het Afwegingskader is een prioriteringsinstrument voor de planning en programmering van projecten. Om verschillende redenen kunnen projecten niet allemaal tegelijkertijd worden uitgevoerd. Aan de hand van het Afwegingskader worden keuzes gemaakt welke projecten voorrang krijgen en welke niet.

Afbakening

Met dit eerste Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Fryslân 2023-2025 (PMIEK 2023-2025) wordt inzicht gegeven in de opgaven op het gebied van energie-infrastructuur en energietransitie. Dit PMIEK is tot stand gekomen in samenwerking tussen de Friese overheden en de netbeheerders die in Fryslân actief zijn: TenneT, Liander, Stedin en Gasunie.

Omdat de Energievisie Fryslân en een afwegingskader nog in ontwikkeling zijn (vaststelling 2024), is dit eerste PMIEK 2023-2025 bedoeld om inzicht te krijgen in de prioritaire projecten en activiteiten van de Friese netbeheerders. In het volgend PMIEK 2025-2027 kunnen de uitvoeringsactiviteiten getoetst worden aan de Energievisie. Wel zullen in het hoofdstuk Samenvatting, conclusies en aanbevelingen alle uitvoeringsactiviteiten beschouwd worden op basis van het huidige globale beeld van het Energiesysteem Fryslân 2050. Dit beeld is op hoofdlijnen:

- Oplopende elektrificatie naar 8-10 TWh, opgewekt met zon en wind (Systeemstudie);
- (Significante) inzet op groen gas, waterstof, aquathermie en geothermie;
- Verspreid over Fryslân meerdere energiehub's waar opwek, opslag, conversie en vraag worden gecombineerd;
- Op de eilanden een gebalanceerd systeem van opwek/opslag/conversie waarbij de huidige energie-infrastructuur toereikend is.

Governance

Het PMIEK 2023-2025 is met de Energievisie en het afwegingskader onderdeel van de uitvoeringsagenda van de Friese EnergieTafel. Dit wordt toegelicht in hoofdstuk 6. Het PMIEK 2023-2025 wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Fryslân.

2. Programma Energie Hoofdstructuur

Nederland wil stoppen met de uitstoot door fossiele energie in 2050. Gaandeweg wordt minder aardgas gebruikt en meer energie van de zon en wind. Daarvoor zijn extra kabels essentieel. Toenemend gebruik van waterstof en nieuwe vormen van warmte, brandstof en elektriciteit vragen bovendien ruimte. Het Programma Energiehoofdstructuur (PEH), [Programma Energiehoofdstructuur \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/nieuws/programma-energiehoofdstructuur), stelt nationale kaders op zodat overheden en bouwers deze nieuwe energie-infrastructuur goed kunnen plannen. Zo worden de kabels en leidingen veilig en verantwoord voor natuur en landschap aangelegd. De afspraken in het Programma Energiehoofdstructuur gaan over het hele Nederlandse grondoppervlak, behalve de Noordzee. Met energiehoofdstructuur wordt bedoeld de kabels, leidingen, opslag- en conversielocaties die van nationaal belang zijn, zoals hoogspanningskabels. Een conversielocatie is een plek waar elektriciteit naar waterstof wordt omgezet en andersom.

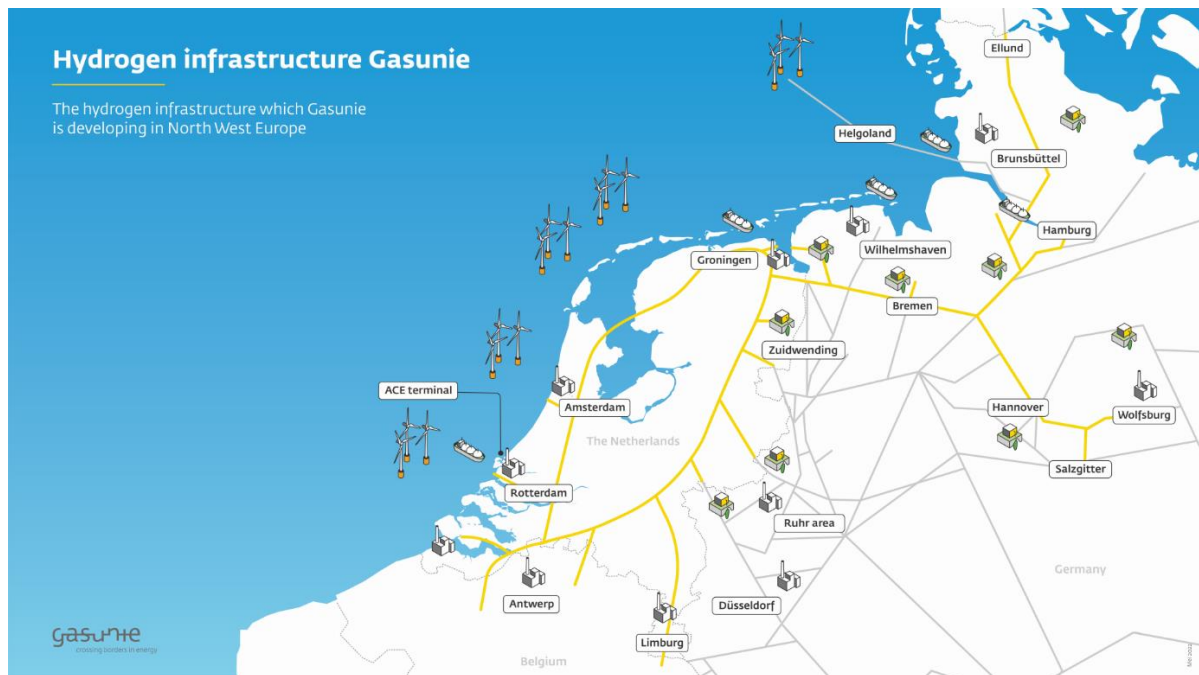
Het ontwerp-PEH wordt gepubliceerd in de eerste helft van 2023. In regiobijeenkomsten zijn reeds de eerste conclusies en de kansen en knelpunten die dat oplevert, gedeeld. Voor Fryslân bevat het ontwerp-PEH de volgende relevante onderdelen:

- waterstofbackbone (tracé Groningen-Amsterdam via Fryslân en het IJsselmeer)
- 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

2.1 Waterstofbackbone

Met het nationale waterstofnetwerk verbindt Gasunie in de toekomst alle industriële clusters met elkaar, met waterstofopslagen, productielocaties, maar ook met waterstofinfrastructuur in de ons omringende landen (zie afbeelding 1). Het landelijke waterstofnetwerk wordt grotendeels gerealiseerd met bestaande en voor een klein deel met nieuw aan te leggen leidingen, [Waterstofnetwerk \(gasunie.nl\)](https://www.gasunie.nl).

Door Fryslân lopen bestaande leidingen voor grootschalige aardgastransport van Groningen richting de Randstad. De Gasunie is voornemens om in 2030 minstens één van deze buisleidingen te gebruiken voor het transport van waterstof.

De elektriciteitscentrale in Burgum wordt mogelijk omgebouwd naar een waterstofcentrale. Dit vereist ruimte. Dit is gecommuniceerd met de gemeente Tytsjerksteradiel. In de reactie is gevraagd om bij de uitbreiding rekening te houden met interessante koppelkansen voor het lokale energiesysteem, zoals een aansluiting op de mogelijke 380 kV verbinding of opslag van energie.

Het Rijk onderzoekt of de zoutcavernes in het oosten van Fryslân (op termijn) geschikt zijn voor de opslag van waterstof. Gasunie geeft aan de opslagcapaciteit daarvoor in Groningen voorsnog ruim voldoende is.

Er zijn nog geen concrete plannen voor het aanwijzen van een regionaal waterstofnetwerk in Fryslân. Wel vinden er gesprekken plaats met Cluster 6 bedrijven die in potentie waterstof zouden kunnen gebruiken.

2.2 380 kV hoogspanningsverbinding Vierverlaten-Ens

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) is een verkenning gestart naar de aanleg van een nieuwe 380kV-hoogspanningsverbinding tussen de hoogspanningsstations Vierverlaten en Ens. Netbeheerder TenneT TSO B.V. (TenneT) heeft het voornemen om deze hoogspanningsverbinding rond 2030 te realiseren. De aanleg is op grond van de Elektriciteitswet een project van nationaal belang en valt hierdoor onder de rijkscoördinatie-regeling (RCR), [Hoogspanningsverbinding 380 kV Vierverlaten - Ens \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/nl/onderwerpen/energie/elektriciteit/380-kv-verbinding-vierverlaten-ens).

Onlangs zijn de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en de Notitie Kansrijke Alternatieven ter inzage gelegd voor zienswijzen. De kern van deze notities is met twee routes via Fryslân het proces van de plan-MER in te gaan. Één route loopt in de buurt van de bestaande 220 kV verbinding van Vierverlaten naar Ens. De andere route loopt langs de wegverbinding A7/A6.

Zowel Liander als TenneT hebben congestie op hun netwerken in Fryslân, op zowel levering als teruglevering van elektriciteit. De toenemende elektrificatie in Fryslân en het RES doel

van 3.0 TWh duurzame opwek van elektriciteit maken dat een directe koppeling van het 380 kV netwerk met het onderliggende netwerk wenselijk is in 2030.

3. Nationaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (NMIEK)

In het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat (MIEK) werkt de overheid samen met industrie, energieproducenten en netbeheerders om projecten voor de infrastructuur van energie en grondstoffen te versnellen. Dit zijn projecten die belangrijk zijn voor de verduurzaming van de industrie, gebouwde omgeving, landbouw en mobiliteit en voor de realisatie van windenergie op zee. Het doel is om met meer regie over de hele keten, de infrastructuur van opwek tot afname, en door het wegnemen van knelpunten in de besluitvorming van projecten de aanleg van energie- en grondstoffeninfrastructuur te versnellen en systeemintegratie te bereiken, [MIEK Overzicht 2022 - Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat | Rapport | Rijksoverheid.nl](#).

De projecten binnen het MIEK komen voort uit de energiestrategieën van de zes Nederlandse industriële clusters. Om vraag en aanbod steeds meer aan elkaar te koppelen wordt gewerkt aan de verdere verbreding van het MIEK. De provinciale MIEK's zijn daarvoor een belangrijke bouwsteen. Deze eerste PMIEK bevat nog geen projecten die direct doorwerking hebben in het nationale MIEK. De waterstofbackbone en de 380 kV verbinding Vierverlaten-Ens worden opgenomen. De PMIEK Fryslân heeft nog geen concrete plannen/projecten voor regionale distributie van waterstof.

4. PMIEK projecten van TenneT en Liander in Fryslân

4.1 Tennes

Op grond van de Nederlandse Elektriciteitswet van 1998 is TenneT aangewezen als de enige onafhankelijke beheerder van het landelijk hoogspanningsnet (110 kV, 220 kV en 380 kV). TenneT is verantwoordelijk voor het beheer van het transportnet, de aansluiting van elektriciteitsproducenten op het net, het transport van elektriciteit en de afstemming van het elektriciteitsaanbod op de vraag. Dit combineert TenneT met het bevorderen van de overgang naar een CO2-neutrale economie.

4.2 Liander

Liander beheert het onderliggend netwerk voor gas en stroom en is daarmee de intermediair tussen TenneT/Gasunie en de klant. Liander maakt het mogelijk dat woningen en bedrijven gas en elektriciteit geleverd krijgen. Liander is actief in zes regio's in Nederland waaronder Fryslân. Noordoost Fryslân vormt daarop een uitzondering. Daar is Liander alleen netbeheerder voor elektriciteit. Voor gas is dat Stedin.

4.3 PMIEK projecten van TenneT en Liander (elektriciteit)

De projecten van TenneT en Liander zijn onderverdeeld in 3 fases: De verkenningsfase, de studiefase en de ontwerpfase. Hieronder staan de projecten per fase uitgelicht, geordend van ver naar vroeg in het traject naar realisatie. De projecten zijn in bijlage I visueel op de kaart uitgewerkt.

Ontwerpfase. Uitwerken van project planning en kosten.	
Activiteit	Product: investeringsaanvraag (G2)
Opstellen basisontwerp station en verbindingen	Onderbouwing planning en kosten van voorkeursalternatief

Ontwerpfase. Uitwerken van project planning en kosten:

1. Nieuw 110/20 kV-station in de omgeving van Boksummerdyk dat wordt aangesloten op de bestaande 110 kV-lijn. Project in ontwerpfase. Voorkeurslocatie station bekend.
2. Uitbreiding en nieuwbouw van 110 kV- station op huidige locatie en uitbreiding van het 220 kV-station. Stationsterrein moet hiervoor aanzienlijk worden uitgebreid. Daarom wordt ook een alternatieve locatie onderzocht. Project in studiefase

Na de ontwerpfase wordt er budget vrijgegeven voor uitwerking en realisatie.

Studiefase. Uitwerken van voorkeursalternatief.	
Activiteit	Product: Investeringsvoorstel (G1)
Uitwerken van verschillende alternatieven en studie naar stationslocaties en nieuwe tracés voor verbindingen	Onderbouwing voorkeursalternatief met locatie voor nieuw station en tracé(s) voor nieuwe verbindingen.

De volgende projecten zitten in de studiefase:

3. Nieuw 110 kV-station in de omgeving van Sneek dat wordt aangesloten op bestaande 110 kV- kabels/lijnen. Project in studiefase. Locatie station wordt onderzocht.
4. Uitbreiding en nieuwbouw van 110 kV- station op huidige locatie en uitbreiding van het 220 kV-station. Stationsterrein moet hiervoor aanzienlijk worden uitgebreid. Daarom wordt ook een alternatieve locatie onderzocht. Project in studiefase.

Na de studiefase wordt er budget vrijgegeven voor het uitwerken van een basisconcept.

Verkenningfase. Definieren van knelpunten en oplossingsrichtingen.	
Activiteit	Product
Netberekeningen in Investeringsplan	Onderbouwing nut en noodzaak nieuwe stations en verbindingen
Netberekeningen in gezamenlijke netvisie Lander/TenneT	Lander/TenneT

De volgende projecten zitten in de verkenningfase:

5. Mogelijk 110 kV-station ten noorden van Leeuwarden dat wordt aangesloten op nieuw te traceren 110 kV-kabels. De nog op te stellen gezamenlijke netvisie en aanvullende studies zullen uitwijzen of en waar dit station gerealiseerd zal worden.
6. Mogelijk 110/20 kV-station in de omgeving van Harlingen/Franeker dat wordt aangesloten op nieuw te traceren 110 kV-kabels. De nog op te stellen gezamenlijke netvisie en aanvullende studies zullen uitwijzen of en waar dit station gerealiseerd zal worden.
7. Mogelijk 110/20 kV-station in zuidwest Friesland dat wordt aangesloten op nieuw te traceren 110 kV-kabels. De nog op te stellen gezamenlijke netvisie en aanvullende studies zullen uitwijzen of en waar dit station gerealiseerd zal worden.
8. Mogelijk 110/20 kV-station in de omgeving van Lemmer. De nog op te stellen gezamenlijke netvisie en aanvullende studies zullen uitwijzen of en waar dit station gerealiseerd zal worden.
9. Mogelijk 110/20 kV-station in de omgeving van Drachten/Gorredijk dat wordt aangesloten op nieuw te traceren 110 kV-kabels. De nog op te stellen gezamenlijke netvisie en aanvullende studies zullen uitwijzen of en waar dit station gerealiseerd zal worden.
10. Uitbreiding en nieuwbouw van 220/110 kV-station. De ontwikkelingen rond Heerenveen worden hierin meegenomen. Stationsterrein moet hiervoor aanzienlijk worden uitgebreid. Daarom zullen een alternatieve locaties worden onderzocht. De nog op te stellen gezamenlijke netvisie en aanvullende studies zullen uitwijzen of en waar dit station gerealiseerd zal worden.

Na de verkenningfase wordt een nieuw project geïnitieerd. Hierna start de studiefase.

5. Activiteiten van Gasunie en Stedin in Fryslân

5.1 Gasunie

Gasunie is een netwerkbedrijf voor energie. In Nederland en Noord-Duitsland beheert en onderhoudt Gasunie de infrastructuur voor grootschalig transport en opslag van gas. Nu is dat nog vooral aardgas. Dit zal met de energietransitie steeds verder verschuiven naar groen gas en waterstof. Daarnaast werkt Gasunie mee aan de aanleg en het beheer van netwerken voor warmte en CO₂.

Gasunie verwacht dat de waterstofbackbone door Fryslân in 2030 in gebruik wordt genomen. De waterstofbackbones door Nederland zijn van nationaal belang en zijn opgenomen in het nationale MIEK. Op dit moment zijn er nog geen concrete plannen voor een regionaal waterstofnetwerk. Wel wordt met verschillende potentiële afnemers van waterstof gesproken over de mogelijkheden van een transitie naar waterstof. Voorbeelden daarvan zijn:

- Gasunie spreekt met “cluster 6”-industrieën in Workum, Joure en Heerenveen over waterstof.
- Landelijk kijkt Gasunie naar het verduurzamen naar centrales, via waterstof of groengas. Dit zou in de toekomst ook voor de Bergumcentrale kunnen gaan spelen.

Gasunie meldt dat het invoeden van groen gas op het netwerk van Liander, Stedin of Gasunie altijd mogelijk is. Gasunie heeft op dit moment geen projecten groen gas of warmte in Fryslân.

Verder heeft Gasunie plannen om de “Zuidwal leiding” de leiding die loopt van Kootstertille naar Harlingen op termijn om te zetten naar een Biogas verzamelleiding opdat meerdere groen gas producenten kunnen invoeden en dit bio gas op een centraal punt opgewerkt kan worden naar aardgas kwaliteit.

5.2 Stedin

Stedin is de regionale netbeheerder voor uitsluitend de gasaansluitingen in het noordoosten van Fryslân.

Stedin heeft voor nu geen grote projecten gepland in Fryslân. Wel voorziet Stedin een aantal scenario's die mogelijk de komende jaren (investerings)beslissingen gaan vragen:

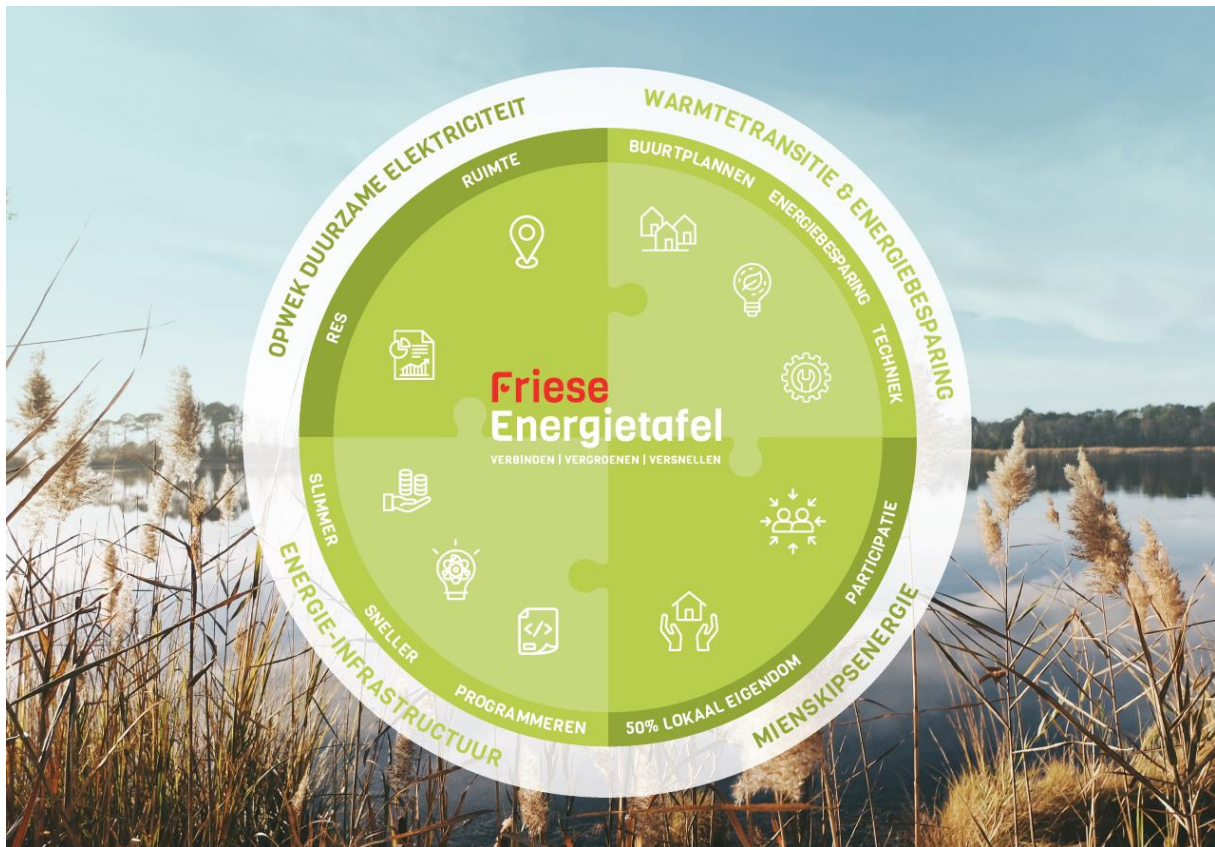
- De grote gasklanten gaan verduurzamen naar bijvoorbeeld e-boilers en komen bij Liander als klant in zicht. Uiteraard is dit onder meer afhankelijk van het oplossen van de congestie op de elektriciteitsnetwerken van Liander en TenneT.
- Als gevolg van de transitie/verduurzaming worden een aantal Gasunie klanten op termijn klant bij Stedin als die hun aansluiting verkleinen.

6. Vooruitblik naar PMIEK 2025-2027

In 2025 wordt de tweede PMIEK Fryslân opgeleverd. Dit tweede PMIEK zal worden gemaakt op basis van de Friese Energievisie waarvan de vaststelling in 2024 staat gepland.

De ontwikkeling van het Energiesysteem van de toekomst in Fryslân vindt plaats via de Friese EnergieTafel (FET). In de FET werken overheden, netbeheerders en maatschappelijke organisaties samen. De maatschappelijke organisaties zijn verenigd in de Friese Energie Alliantie (FEA): [RES Fryslân | Friese Energie Alliantie \(resfryslan.nl\)](https://resfryslan.nl)

De inhoud van de samenwerking is weergegeven in afbeelding 2.

Afbeelding 2: De samenwerking in de Friese EnergieTafel

Onderdeel van de FET is het traject van Integraal Programmeren (IP), onderdeel van het kwadrant 'energie-infrastructuur'. Via dit traject worden de producten ontwikkeld zoals ze in de inleiding reeds zijn benoemd:

- Energievisie
- Afwegingskader
- PMIEK

Een ander onderdeel van het kwadrant 'energie-infrastructuur' is Versnellen. De gelijknamige werkgroep 'Versnellen' heeft als opdracht om in samenwerking met netbeheerders tot een zorgvuldige en vlotte realisatie van projecten te komen. Aandachtsgebieden voor deze werkgroep zijn: grondverwerving, ruimtelijke inpassing en vergunningverlening. De werkgroep 'Versnellen' richt zich daarbij primair op de prioritaire projecten in de PMIEK.

Het proces voor het opstellen van de Energievisie Fryslân is in juni '23 gestart. Besluitvorming hierover is gepland in Q2 van 2024. Onderdeel hiervan is ook het opstellen van een afwegingskader voor het prioriteren en programmeren van projecten. Het PMIEK 2025-2027 bevat projecten die uitvoering geven aan de Energievisie. Het PMIEK 2025-2027 bevat dan naar alle waarschijnlijkheid ook projecten van niet-netbeheerders. Zo kunnen ook projecten van bijvoorbeeld gemeenten, met een bovenlokaal belang, onderdeel zijn van de PMIEK.

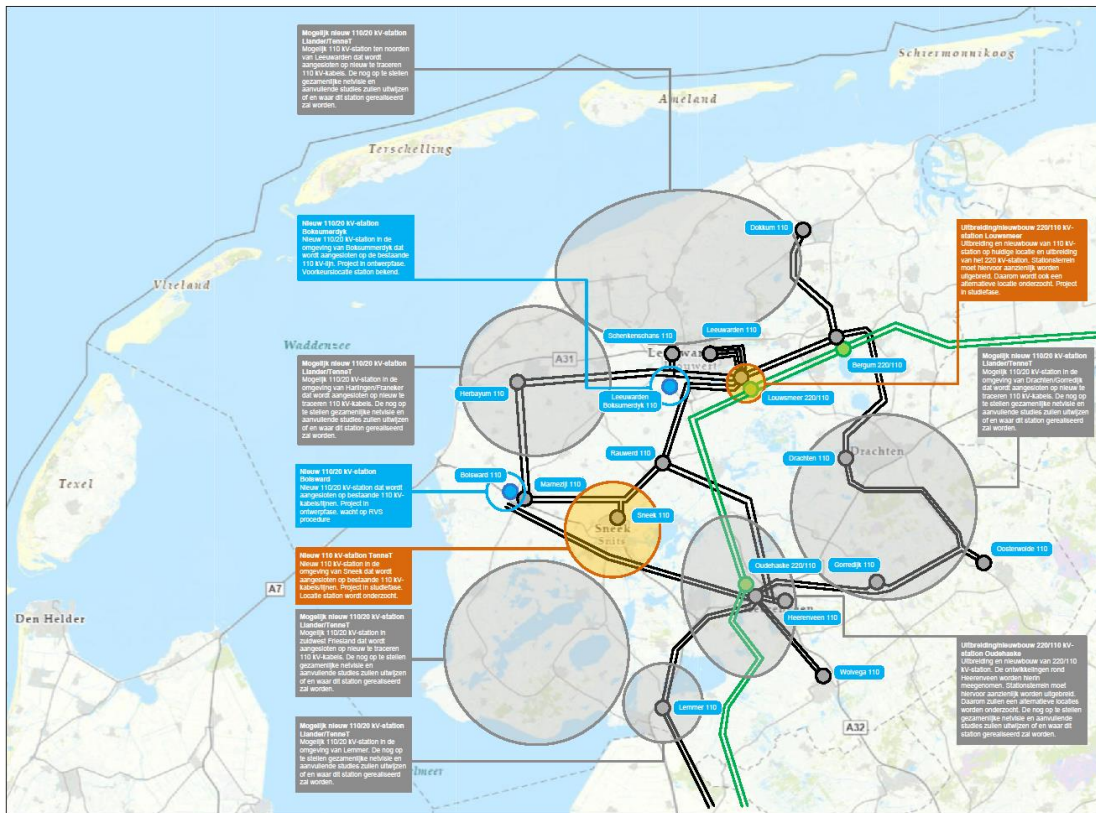
Met de Friese EnergieTafel staan we aan het begin van een langdurig traject. Het gaat immers om het vormgeven van het energiesysteem van de toekomst, richting 2050. Conform landelijke afspraken wordt elke twee jaar een PMIEK opgesteld. De Energievisie en het afwegingskader worden periodiek getoetst op houdbaarheid.

9. Vervolg

Met deze eerste PMIEK 2023-2025 wordt vastgelegd wat de prioritaire energie-infrastructuur projecten in Fryslân zijn. Op basis van het Afwegingskader dat in 2024 samen met de Friese Energievisie wordt opgesteld, worden de Liander projecten nog nader geprioriteerd; niet alle projecten kunnen tegelijkertijd worden uitgevoerd. De Energievisie zal bij het tweede PMIEK 2025-2027 leidend zijn in de projecten die dan worden opgenomen. De projecten in dit PMIEK zullen daar weer onderdeel van zijn omdat over nut en noodzaak hiervan geen twijfel bestaat.

Bijlage I

Dubbelklik op bovenstaande afbeelding opent een PDF bestand.

Verkenningfase. Definieren van knoepunten en oplossingsrichtingen.		Studiefase. Uitwerken van voorsuiterformaat.		Ontwerpfase. Uitwerken van project planning en kosten.		
Activiteit	Product	Activiteit	Product: Investeringsvoorafte (G1)	Activiteit	Product: Investeringsaanvraag (G2)	Product: Investeringsaanvraag (G2)
<ul style="list-style-type: none"> Notiesamenkomsten in investeringsopties Notiesamenkomsten in gemeenschappelijke gebieds/Lander/Tanneer 	Onderzoek naar en in kaart brengen nieuwe stations en verbindingen Lander/Tanneer	Uitwerken van verschillende alternatieven en studie naar onderbouwen en nieuwe tracés voor verbindingen	Onderbouwing voorsuiterformaat met lokale voor nieuwe stations en tracés voor nieuwe verbindingen.	Vrijgave budget voor uitwerken van bestemmingsplan	Opraken bestemmingsplan station en verbindingen	Onderbouwing planning en kosten van voorsuiterformaat
						Vrijgave budget voor uitwerken van realisatie